

УДК 342.7

Свистунова О.В.

асп. НУ «Запорізька політехніка»

### **ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

Юридична відповідальність забезпечує виконання законодавства у сфері соціального захисту, захищає права громадян і дозволяє покладати відповідальність за порушення законів на тих, хто вчиняє подібні правопорушення.

Звернемо увагу на окремі види юридичної відповідальності посадових осіб органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту. Конституційно-правова відповідальність відноситься до системи заходів, спрямованих на забезпечення додержання

конституційних норм та принципів влади. У контексті місцевого самоврядування вона передбачає застосування різних механізмів впливу на посадових осіб місцевого самоврядування у випадках порушення конституційних норм або невиконання ними обов'язків. Національне законодавство містить конституційні норми, що регулюють повноваження органів місцевого самоврядування та встановлюють вимоги щодо їх діяльності. Крім того, важливу роль у забезпеченні нормативно-правових гарантій права на соціальний захист відіграють державні органи які здійснюють контроль за діяльністю місцевих органів влади. Ці органи мають повноваження вживати заходів у разі порушення конституційних норм чи невиконання обов'язків місцевими органами влади, але не мають право втручатися у здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм власних повноважень.

Адміністративна відповідальність передбачена для забезпечення ефективності функціонування державних органів та інших установ у сфері соціального захисту. Так, за надання документів, що містять недостовірні дані про трудову діяльність працівника передбачається накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності від тридцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (частина 1 стаття 41 КУпАП України).

Дисциплінарна відповідальність передбачена для забезпечення ефективного функціонування державної служби, збереження довіри громадян до влади та підвищення стандартів професійної поведінки серед державних службовців. Конкретні випадки правопорушень, які можуть бути підставою для дисциплінарної відповідальності, зазвичай визначаються законодавством. Так, відповідно до статті 65 Закону України «Про державну службу» визначається, що підставою для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення.

Цивільно-правова відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування за завдану шкоду громадянам у сфері соціального захисту є важливим механізмом захисту прав громадян та забезпечення відповідальності державних службовців за свої дії. Так, відповідно до статті 77 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлюється, що шкода, заподіяна юридичним і фізичним

особам в результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності органів місцевого самоврядування, відшкодовується за рахунок коштів місцевого бюджету, а в результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності посадових осіб місцевого самоврядування – за рахунок їх власних коштів у порядку, встановленому законом. Тобто громадяни мають право звертатися до суду на відшкодування шкоди заподіяної посадовими особами органів місцевого самоврядування та на об'єктивний судовий розгляд своєї справи за цивільно-процесуальними нормами.

Кримінальна відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту передбачена у випадках вчинення злочинів, які порушують закон і завдають шкоди інтересам громадян у цій сфері. Злочини такого характеру можуть охоплювати недбале виконання посадових обов'язків, корупційні дії, а також інші порушення, що можуть призвести до погіршення стану соціального захисту громадян чи до інших негативних наслідків. Так, відповідно до статті 364 Кримінального кодексу України передбачається кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем. Звісно, притягнення до кримінальної відповідальності здійснюється при проведенні слідства та судового розгляду справи відповідно до вимог кримінального законодавства України.

Отже, систему гарантій соціального захисту необхідно постійно удосконалювати шляхом уніфікації та конкретизації юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері соціального захисту.